

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2508

Vragen van het lid **Boon** (PVV) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *tienduizenden arbeidsmigranten van buiten de EU zonder papieren in Nederland* (ingezonden 10 april 2025).

Antwoord van Minister **Van Hijum** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 19 juni 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2156.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Tienduizenden arbeidsmigranten van buiten de EU zonder papieren in Nederland» en kunt u bevestigen dat tienduizenden derdelanders – waaronder naar schatting 35.000 Brazilianen – zonder geldige verblijfsstatus in Nederland illegaal werken?¹

Antwoord 1

Ja, hiervan heb ik kennisgenomen.

Het kabinet vindt het zeer onwenselijk dat mensen illegaal verblijven in Nederland. Dat maakt hen kwetsbaar en gevoelig voor arbeidsmisstanden en zelfs uitbuiting. Hoeveel derdelanders er precies in de illegaliteit leven, is niet te zeggen, omdat een groot deel onder de radar verdwijnt.

Vraag 2

Bent u, in het licht van het grootschalige misbruik van de visumvrije toegang door arbeidsmigranten uit landen als Brazilië en Georgië, bereid deze regelingen opnieuw te beoordelen en – indien nodig – op te schorten om verdere illegale arbeidsmigratie tegen te gaan?

Antwoord 2

Opschorting van visumvrijstelling kan alleen in EU-verband gebeuren. De Europese Commissie kan het opschortingsmechanisme activeren op eigen initiatief of naar aanleiding van kennisgevingen van lidstaten. Activering van het opschortingsmechanisme kan alleen in specifieke omstandigheden, zoals

¹ NOS, 9 april 2025, «Tienduizenden arbeidsmigranten van buiten de EU zonder papieren in Nederland» (nos.nl/nieuwsuur/artikel/2562914-tienduizenden-arbeidsmigranten-van-buiten-de-eu-zonder-papieren-in-nederland).

een wezenlijke toename van het aantal onrechtmatige verblijvende vreemdelingen. Een toename van minstens 50% wordt in dit kader als wezenlijke toename beschouwd.

Op basis van het zevende Commissierapport over het visumopschortingsmechanisme² blijkt dat Brazilië en Georgië geen aanzienlijke stijging vertonen, bijvoorbeeld in het aantal onrechtmatige verblijvende vreemdelingen. Op basis van de huidige cijfers ligt activering van het opschortingsmechanisme daarmee niet voor de hand. De Europese Commissie heeft lidstaten onlangs om input gevraagd voor het achtste opschortingsmechanismerapport. Het beleid, de regels over visumverlening en vrijstellingen, valt onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Buitenlandse Zaken en zal in dat kader bijzondere aandacht vragen voor deze signalen ten aanzien van illegaal verblijf.

In het kader van de lopende herziening van het opschortingsmechanisme zet het kabinet in op versterking van de effectiviteit van het mechanisme.

Nederland dringt daarbij aan op uitbreiding van de opschortingsgronden, en verlaging van de drempelwaarde naar 30% voor de activering van het mechanisme.

Met de invoering van het Europees systeem voor reisinformatie en -autorisatie (ETIAS) in het vierde kwartaal van 2026 zal een nieuwe verplichting gaan gelden voor visumvrije derdelanders tot het vooraf aanvragen van een reisautorisatie. Hiermee kan worden beoordeeld of de aanwezigheid een risico vormt op onder andere irreguliere migratie.

Vraag 3

Bent u bereid de sluiproute via het Registratie Niet-Ingezetenen (RNI)-systeem, waarmee derdelanders zonder tewerkstellingsvergunning toch een burgerservicenummer (bsn) kunnen verkrijgen en daarmee toegang krijgen tot de Nederlandse arbeidsmarkt, per direct te dichten?

Antwoord 3

Ik vind het zeer onwenselijk dat onrechtmatig toegang wordt verkregen tot de Nederlandse arbeidsmarkt door met het aan het RNI-loket verkregen bsn rechtmatig verblijf in Nederland en andere rechten te veinzen. Ik werk samen met de Staatssecretaris van BZK aan maatregelen naar aanleiding van het nieuwsbericht en eerdere signalen³. Uw Kamer wordt in september daarover geïnformeerd, conform de motie van de leden Saris en Ceder⁴.

Het is hierbij goed om te benadrukken dat het bsn zelf geen recht geeft op het werken in Nederland, maar hiermee een schijn van legaliteit wordt verondersteld. De Wet arbeid vreemdelingen (Wav) verbiedt werkgevers om buitenlandse krachten die geen vrije toegang hebben tot de Nederlandse arbeidsmarkt, zonder geldige tewerkstellingsvergunning of een gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid voor zich te laten werken. Het maakt niet uit of de betreffende persoon in bezit is/zijn van een bsn. De Nederlandse Arbeidsinspectie controleert of de Wav wordt nageleefd door werkgevers en kan bij overtredingen boetes en sancties opleggen.

Vraag 4

Waarom wordt er nauwelijks gecontroleerd of derdelanders na het verstrijken van hun visumvrije verblijfstermijn van 90 dagen daadwerkelijk Nederland verlaten? Bent u bereid werk te maken van structurele uitreiscontrole?

Antwoord 4

Tot op heden wordt niet gecontroleerd wie Nederland verlaat, omdat dit niet uitvoerbaar is. Een derdelander kan Nederland via Schiphol binnen reizen en bijvoorbeeld via Duitsland of Frankrijk weer terugreizen naar het land van herkomst. Een dergelijke uitreiscontrole zal dan ook op Schengenniveau moeten worden geregeld.

² EUR-Lex - 52024DC0571 - EN - EUR-Lex

³ Link: Bestuurlijk signaal Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) | Publicatie | Nederlandse Arbeidsinspectie

⁴ Kamerstuk 2024/2025, 26 448, nr 807: «verzoekt de regering te onderzoeken hoe de RNI-inschrijving van arbeidsmigranten kan worden verbeterd en misbruik kan worden tegengegaan, en de Kamer hierover in september te informeren met concrete voorstellen voor verbetering en handhaving».

Met de inwerkingtreding van het toekomstige Entry Exit-systeem (EES), naar verwachting in het najaar van 2025, zal het toezicht op het naleven van de toegestane verblijfsduur binnen het Schengengebied wel worden versterkt. Het doel van het EES is het identificeren van overstayers en het in staat stellen van nationale autoriteiten om de nodige maatregelen te treffen. Het EES berekent automatisch de toegestane verblijfsduur van reizigers en genereert een melding aan de lidstaten wanneer deze termijn is verstreken.

Vraag 5

Heeft u inzicht in het aantal personen zonder geldige verblijfspapieren dat werkzaam is bij particulieren in Nederland, bijvoorbeeld in de huishoudelijke sector? Welke maatregelen neemt u om deze vorm van illegale tewerkstelling tegen te gaan?

Antwoord 5

Ik heb geen zicht op het aantal personen dat zonder geldige verblijfspapieren in Nederland werkzaam is, omdat dergelijke gedragingen per definitie heimelijk zijn. Ook de Arbeidsinspectie registreert in haar systemen niet de verblijfsstatus van werknemers die ze aantreft bij controles op naleving van de arbeidswetten door werkgevers. Overtredingen van de Wav kunnen zowel tewerkgestelden met legaal verblijf als zonder legaal verblijf betreffen. In de Wav is bepaald dat een derdelander alleen mag werken in Nederland als zijn werkgever in het bezit is van een tewerkstellingsvergunning (twv) of de vreemdeling in het bezit is van een gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid (gvva) waarmee arbeid bij zijn werkgever is toegestaan. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om de identiteit van een werknemer vast te stellen en daarbij na te gaan of betrokkene in Nederland mag werken, en zo ja, onder welke voorwaarden. Werkgevers moeten nagaan wat hun rechten en plichten zijn, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de zelfinspectietool⁵. Werkgevers die een derdelander laten werken zonder de benodigde werkvergunning overtreden de Wav. Onder andere door voorlichting ga ik illegale tewerkstelling tegen.

Vraag 6

Wat gebeurt er met arbeidsmigranten die zonder tewerkstellingsvergunning of papieren op het werk worden aangetroffen? Worden zij standaard als ongewenst vreemdeling aangemerkt en uitgezet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Als de Arbeidsinspectie constateert dat een werkgever de Wav overtreedt door een vreemdeling zonder de benodigde vergunning tewerk te stellen, maakt zij een boeterapport tegen die werkgever op. De Arbeidsinspectie kan waar mogelijk en nodig verwijzen naar instanties die de vreemdeling verder kunnen begeleiden. Overtredingen van de Wav kunnen zowel tewerkgestelden met legaal verblijf als zonder legaal verblijf betreffen. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) kan een vreemdeling ongewenst verklaren. Een ongewenstverklaring kan alleen worden opgelegd als de vreemdeling niet onder de Terugkeerrichtlijn valt en er daarom geen Terugkeerbesluit (TKB) en Inreisverbod (IRV) kan worden opgelegd. Illegaal verblijvende derdelanders op Nederlands grondgebied vallen in het algemeen onder de Terugkeerrichtlijn. Zij krijgen derhalve een TKB, waar mogelijk met een IRV. Wanneer er sprake is van een IRV op grond van openbare orde, bedraagt de duur van het IRV ten hoogste tien jaar. Wanneer daarvan geen sprake is en het alleen om illegaal verblijf gaat, bedraagt het IRV ten hoogste twee jaar. Illegale tewerkstelling is een overtreding die de werkgever begaat en niet de vreemdeling. Wel is het arbeid verrichten in strijd met de Wav in de Vreemdelingenwet 2000 een grond om de verblijfsvergunning in te trekken.

⁵ Eerlijk werken | Zelfinspectie door de Nederlandse Arbeidsinspectie.